

TEMA DEL DIA

CORONAVIRUS ► Infermeres i un infermer que treballen als centres sanitaris i assistencials a Manresa i comarca relaten com han viscut els dies de màxima pressió pel coronavirus. Són testimonis de jornades inacabables, incerteses, haver de fer front a una situació desconeguda i moltes dosis d'humanitat

Infermeria a primera línia de la Covid-19

► Infermeres i un infermer del Bages relaten la seva experiència davant el coronavirus i posen en valor la tasca social de la professió

Jordi Morros

MANRESA

Des de fa anys el col·lectiu professional de la Infermeria reclama que la tasca que porta a terme sigui més reconeguda, tant socialment com professionalment i també políticament. La pandèmia de la Covid-19 ha posat en relleu que el seu paper és no tan sols necessari, sinó imprescindible per tenir cura dels malalts en tota la dimensió: la sanitària i també la humana. Són a primera línia. També davant el coronavirus.

A Manresa hi ha una especial consciència de la importància de la Infermeria pel fet que des del 1990 s'hi formen infermeres i infermers. Va ser quan es va posar en marxa l'Escola Universitària d'Infermeria de la Fundació Universitària del Bages, l'actual FUB-UManresa. Des de llavors s'han format, ininterrompu-

dament, professionals. La primera promoció va ser la del 1993. Eren 46 infermeres. N'hi han seguit 27 més amb un total de 1.696 titulats. Aquest 2020 és previst que en surtin una vuitantena més.

«Cal agrair la resiliència i la capacitat d'ajuda als altres de totes les infermeres i infermers de Catalunya», ha assegurat a **Regió7** la presidenta del Col·legi d'Infermeres de Barcelona, Paola Galbany. «Han posat en risc la seva vida», assegura.

Galbany considera que ja hi ha un cert reconeixement social de la tasca que fan, però no en l'àmbit de les polítiques de salut. En canvi, «s'hi hauria de fer confiança perquè són les qui millor coneixen els ciutadans». Segons la seva opinió la crisi sanitària ha posat de manifest «que som molt importants perquè hem estat en un major contacte directe amb els ciutadans que han patit la malaltia». «Tots els professionals són importants», puntualitza, però la inferme-

Des del 1990 a Manresa s'han titulat 1.696 persones en Infermeria, un dels estudis que ofereix la FUB-UManresa

ria té una part més «humana», com s'ha demostrat a l'hora de fer acompanyament a malalts i familiars en una situació d'aïllament.

La humanitat és el principal valor de la professió que han destacat les infermeres i infermers entrevistats per **Regió7** que treballen a diferents centres sanitaris i assistencials, des d'hospitals fins a atenció primària o bé a residències. Tots destaquen que, davant un fet inesperat i desconegut com la pandèmia de la Covid, els professionals d'infermeria han desenvolupat una tasca que ha anat més enllà de prestar atenció sanitària. Sovint han fet d'enllaç entre malalt i família o senzillament acompanyament en moments durs.

Estudiants d'Infermeria en una classe de simulació, a la FUB-UManresa

Alexandra García

► INFERMERA DE LA FUNDACIÓ ALTHAIA

«Les infermeres no tan sols cuidem, també salvem vides»

J.M. MANRESA

«Les infermeres no tan sols cuidem. També salvem vides», afirma Alexandra García. Té 24 anys i treballa al bloc quirúrgic de l'Hospital Sant Joan de Déu de Manresa de la Fundació Althaia.

Especialitzada en anestèsia i reanimació, ha hagut d'atendre pacients de Covid crítics i semicrítics. «S'han viscut moments molt durs, també a l'hora de gestionar emocionalment tot el que passava». Destaca que els moments d'esgotament físic i mental han sigut el més negatiu de tota la situació viscuda. «Jo mateixa he tingut fins i tot malsons i la sensació d'estar en un bucle» del qual no podia sortir. «Arribaves un dia a fer el teu torn i hi havia més malalts que no pas l'anterior. T'havies d'adaptar molt ràpid a la situació» en torns llargs de fins a 12 hores al dia o a la nit. Abans hauria dit que no em veuria capaç de fer-ho. Hem donat el màxim i ningú no s'ha guardat res».

Destaca que també hi ha

Alexandra García

la part positiva: «la companyonia, la valentia, la decisió de companyes i companys. Hem fet equip i pinya». Segons explica, han comptat amb l'ajuda i el suport de molts professionals que feia temps que no es dedicaven a la infermeria, i destaca que «moltes companyes van renunciar a veure fills, parelles o pares, i van aïllar-se per evitar contagis. Això té un valor molt important i ha d'ajudar a fer que la professió sigui més reconeguda tant socialment i com pro-

fessionalment».

Per a García, ja des que estudiava les infermeres «mai no han estat prou reconegudes com es mereixen, tot i que demana molt esforç i dedicació». Comenta que la Covid-19 pot ser un punt d'inflexió perquè aquesta situació canviï, «perquè penso que és una professió tan important com la de metge. Des de sempre hi ha la percepció que el metge és qui cura, i les infermeres passem més desapercebudes en tot el circuit, tot i que és la que passa més temps amb el malalt». Afirma que «el metge fa la seva feina, i jo faig la meva» i no ha de tenir pas menys valor.

García destaca que els governs han de ser a primera línia per canviar aquesta visió. «També els mateixos professionals», i d'aquesta forma entre tots posar la professió de la infermeria al lloc que veritablement li correspon. García remarca «l'esforç i la dedicació que hem demostrat davant aquesta situació».

Marc Cases

► INFERMER DE PRIMÀRIA AL CAP SAGRADA FAMÍLIA

«Un dels grans valors que tenim és la humanització»

J.M. MANRESA

Marc Cases explica que una de les millors decisions que ha pres en la seva vida és ser infermer. «N'estic orgullós», comenta. No és habitual trobar infermers, i encara menys a primària. Al CAP de la Sagrada Família de Manresa, on treballa habitualment, n'hi ha 3. És una situació excepcional. «És una professió tradicionalment femenina però això no impedeix que puguem aportar sentiments i maneres de fer positives i tenir una relació igual de correcta amb els pacients».

Com a la majoria de professionals sanitaris, la pandèmia li ha suposat canviar de feina. Els dies de màxima pressió ha estat al CAP les Bases, al centre logístic d'atenció domiciliària de primària. Ha prestat atenció a residències de gent gran i a col·lectius comunitaris.

Considera que un dels grans «valors» que té la infermeria és la humanització, i encara més davant la pandèmia de la Covid, davant d'un

Marc Cases

sistema sanitari cada cop més burocratitzat que ha perdut «la mirada als ulls» del pacient. Pensa que a nivell de la societat la professió no està prou reconeguda, «i més a primària, on molta gent encara té la imatge de l'infermer com a ajudant del metge. Amb la crisi ens han tingut més en compte per la tasca d'humanització que hem fet», considera.

Si la pandèmia de la Covid suposarà un punt d'inflexió perquè la infermeria tingui més relleu assegura que

s'haurà de veure, «perquè ara ens ve un període incert» durant el qual hi haurà, per exemple, més videotrucades «i no tindrem la persona al davant».

De la pandèmia i la feina feta en els pitjors moments de la crisi explica que ha sigut molt dur. «Intentes ajudar en tot el que pots i fas les hores que ni et pots imaginar. I tot i això a vegades no arribes ni pots ajudar a tot-hom, i això és molt dur psicològicament». Una situació que se supera, si és que es pot, fent molta «psicoteràpia entre companys. S'han fet unions molt bones i un treball en equip que potser s'havia perdut una mica».

Cases desitja tornar a certa normalitat, fer el seguiment dels nostres pacients», les intervencions que feiem, però s'haurà de replantejar com es pot fer tot això». S'imagina unes sales d'espera sense tanta gent, més educació sanitària per reduir els casos banals o fer només les atencions presencials d'una altra manera.

EL REPTA DE PORTAR LA INFERMERIA MÉS ENLLÀ

OPINIÓ

Cristina Bergillos

DIRECTORA D'INFERMERIA. HOSPITAL SANT ANDREU

Teresa Segarra

ADJUNTA DIRECCIÓ INFERMERIA. ALTHAIA

Montserrat Vila

DELEGADA DEL COIB AL BAGES

Raquel Coma

DIRECTORA SAP BAGES-BERGUEDÀ-SOLSONÈS

Carme Valiente

DIRECTORA DELS ESTUDIS DE GRAU EN INFERMERIA DE LA UMANRESA (UVIC-UCC)

L'any 2020 ha estat designat per l'OMS (Organització Mundial de la Salut), juntament amb el CIE (Consell Internacional d'Infermeria) i altres organitzacions, com l'Any Internacional del Personal d'Infermeria i de les Llevadores, en reconeixement a la nostra funció essencial dins dels sistemes de salut per tal d'aconseguir una cobertura sanitària universal i amb l'objectiu de donar a conèixer la feina que fem. Mai hauríem pensat que aquesta celebració coincidiria amb una crisi sanitària com la que estem vivint a causa de la Covid-19, i que aquesta pandèmia es convertiria, malgrat tot, en una plataforma per fer-nos més visibles i mostrar al món qui som les in-

fermeres i què fem.

Les infermeres, fonamentalment, cuidem i acompanyem durant totes les etapes de la vida, hi som des del naixement fins al moment de la mort. Aquest acompanyament està sent palès aquests dies als centres assistencials, quan, en absència de la família, qui ha donat la mà i ha estat acompanyant els últims moments de vida de moltes persones han sigut les infermeres. Però les infermeres també curem quan les teràpies que apliquem ho permeten, eduquem per prevenir i millorar l'estat de salut de les comunitats, liderem equips, gestionem, fem recerca i, per això, defensem poder disposar dels recursos apropiats i suficients en un sistema de salut que sigui accessible i segur per a tota la ciutadania.

La nostra responsabilitat i situació privilegiada dins de les organitzacions de salut, com a col·lectiu majoritari i el que passa més temps amb les persones, ens dona una visió holística i integral de les necessitats de salut que tenen els ciutadans i ens fa imprescindibles a l'hora de decidir les polítiques més adients que cal donar a la societat.

Coincideix aquesta celebració amb el bicentenari del naixement de Florence Nightingale, infermera anglesa a qui es reconeix l'establiment de les bases del que avui és la nostra professió. Tot i els anys que han passat, gran part dels seus ensenyaments continuen essent vàlids en l'actualitat; les mesures d'higiene general i el rentat de mans que

«Les infermeres, fonamentalment, cuidem i acompanyem durant totes les etapes de la vida. Hi som des del naixement fins al moment de la mort»

«Les infermeres també curem, eduquem per prevenir i millorar l'estat de salut de la comunitat, liderem equips, gestionem i fem recerca. Hem de disposar de recursos propis»

va implementar als hospitals anglesos durant la guerra de Crimea van ajudar a fer que la mortalitat dels soldats d'aquell moment passés del 40% al 2% aproximadament. En moments com els que vivim en l'actualitat, aquestes mesures continuen essent clau. Molts autors també la reconeixen com la primera líder a plantejar polítiques i solucions per a la millora de la salut de les comunitats des de l'òptica de la infermeria.

Celebrar l'any 2020 com l'any de les infermeres i llevadores a nivell mundial, sota el paraigua de l'Organització Mundial de la Salut i en reconeixement a la feina feta per Florence Nightingale, ens permet també posar sobre la taula els reptes i les reivindicacions que com a col·lectiu tenim. Segons el director general del CIE, cal aprofitar aquest reconeixement que rebem per part de la societat, i que ara durant la pandèmia per la Covid-19 s'ha vist potenciat, per treballar i aconseguir els nostres objectius:

1. A nivell mundial es necessiten més de 9 milions d'infermeres i llevadores. Cal pensar en formar-ne més i sobretot cal mantenir les que ja ho són, cosa que només serà possible si es milloren les condicions laborals, els sous, el respecte i el valor social que tenim, així com les recompenses durant tota la carrera professional.

2. Cal que les infermeres ocupin llocs de lideratge i puguin desenvolupar totes les seves competències i el seu potencial per abordar els nous models d'atenció a la salut. S'han de potenciar i posar en marxa legislacions que permetin el desenvolupament de rols avançats d'infermeria i que contemplin que les infermeres estiguem presents en els processos de disseny i d'implementació de noves polítiques.

3. Finalment, cal també que treballem per posar fi als mites i la imatge de la professió. Si volem afrontar la desigualtat al món, cal que abordem els temes de gènere i desigualtat a la nostra professió.

Florence Nightingale va ser el punt de partida de la infermeria professional, durant aquests 200 anys les infermeres hem fet molt, però podem fer molt més. A nivell mundial som un col·lectiu de més de 20 milions de professionals, tenim la potencialitat i les capacitats necessàries per ajudar les persones del nostre entorn a millorar la seva salut, i per impulsar els canvis socials necessaris que garanteixin una societat més justa i igualitària.

Noèlia Capdevila

▶ AUXILIAR A LA RESIDÈNCIA SANT FRANCESC DE SANTPEDOR

«A vegades es diu que som de segona classe, però som autònomes»

J.M. MANSRESA

■ Noèlia Capdevila treballa a la residència Sant Francesc de Santpedor. El treball a les residències de gent gran ha sigut especialment dur. Si a això s'hi afegeix que «una infermera d'una residència no té el suport del metge com hi pot haver en un hospital», això fa que en el dia a dia hagin de ser més autònomes. «Ens hem d'espavilar amb menys recursos», conclou Capdevila, amb els avantatges i els inconvenients que això pot suposar.

Relata que la pandèmia ha sigut molt dura. Els equips de protecció o els protocols a seguir van arribar més tard que als centres sanitaris, i també perquè de cop i volta els residents es van quedar sense poder tenir contacte físic amb la família. «Aquesta ha sigut la part més difícil», relata Capdevila, «tant per als residents com per a les seves famílies». En aquest cas les noves tecnologies van suposar un ajut que es va acabar convertint

Noèlia Capdevila

en imprescindible.

Capdevila considera que molt sovint es té la tasca de les professionals d'una residència «com una infermeria de segona classe, però fins i tot els estudiants que venen a fer pràctiques ens diuen que som més autònomes, i és perquè ens hem d'espavilar perquè tenim menys recursos» que als hospitals o als centres sanitaris. També considera que una residència té un component més social que no pas sanitari.

Marta Escorsell

▶ INFERMERA DE L'HOSPITAL SANT ANDREU DE MANRESA

«Tot i que hem guanyat pes, hi ha qui ens veu com l'ombra del metge»

J.M. MANSRESA

■ Marta Escorsell, de 44 anys, treballa des del 1995 a l'Hospital de Sant Andreu de Manresa. Relata que la situació viscuda arran del coronavirus ha sigut «molt difícil. Jo sortia contenta del treball per la feina feta, però al mateix temps moltrista. No pot ser d'una altra manera. Espero no haver-ho de tornar a viure mai més», diu amb contundència.

Pensa que la Infermeria ha guanyat pes però que encara hi ha qui veu les professionals «com una ombra del metge». Amb la crisi, pensa, «s'ha pogut constatar que el paper de les infermeres i infermers ha anat molt més enllà de fer cures, i que també ha abastat aspectes socials, de donar confort als malalts i d'acompanyament a les famílies. És una part humana que no es coneixia».

Explica que a mig matí «ens assèiem al telèfon i anàvem trucant a les famílies» per explicar la situació dels seus parents. «T'adonaves

Marta Escorsell

que les converses eren molt llargues perquè tenien la necessitat que els ho expliqués tot: com es trobava, si havia menjat, si caminava o no...». A això s'hi afegia que sovint no es podien donar bones expectatives o il·lusions «perquè la situació podia canviar d'un dia a un altre». Per tot el que ha viscut, Escorsell comenta que està satisfeta de la feina feta, «però amb moments de molta tristesa per aquestes situacions».

Mireia Blanco

▶ ESTUDIANT D'ÚLTIM CURS D'INFERMERIA A LA FUB

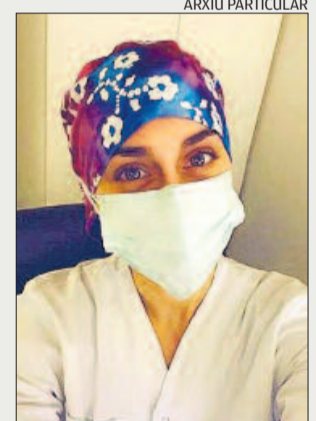
«La marca de les mascaretes marxa, d'altres tardaran més»

J.M. MANSRESA

■ «Entrava a les habitacions amb el millor somriure encara que els pacients només veien màscares, pantalles o ulleres entelades. Tot i així intentàvem transmetre calidesa, empatia i estimació». És el relat de Mireia Blanco, lleidatana de 27 anys i estudiant d'últim curs d'Infermeria a la FUB-UMansresa, que treballa a l'Hospital de Sant Joan de Déu de la Fundació Althaia. Ha estat al bloc quirúrgic, que en el seu dia es va condicionar per acollir malalts de Covid.

Explica que en els moments de màxima pressió «no sabies què podia passar l'endemà. Però aquest treball ens ensenya moltíssimes coses i sobretot la humanitat. També et deixa marques a la cara quan ens traiem les mascaretes, però aquestes marxen. D'altres tardaran més, com el patiment, córrer passadís amunt i avall. També es curaran».

Comenta que la situació ha sigut difícil de gestionar

Mireia Blanco

emocionalment. «Arribava a casa i pensava que la Covid m'estava fent diferent. Estava enfadada i contestava malament. Ara estic més bé. Fa canviar els valors. Ningú ens ha preparat per viure una pandèmia». Relata que, si ha sigut dur per als professionals, també ho ha estat per als pacients, que molts cops necessitaven que «estiguésim una estona al seu costat». Blanco era auxiliar d'infermeria i va fer el grau per, a més a més de cuidar, curar.